

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTI RAHBARINING BOSHQARUV KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISH

Madaminova Dilnozaxon Abdusoyibovna

Izboskan tumani MAktabgacha va maktab ta'limi bo'limi

DNMTTFTEXO'MShTE sho'ba metodisti

Bugungi kunda davlatimiz tomonidan ko'rsatilayotgan e'tibor va g'amho'rlik barcha tarbiyachi hamda pedagoglarning o'z ustida ishlashi, tinmay izlanish olib borishi hamda ta'limiy faoliyatlarni zamon talablari darajasida, ilmiy asosda tashkil etishlari uchun zaruriy sharoitlarni yaratib berish bilan bir qatorda bu sohaga yosh mutaxassislar kelib qolishiga imkoniyat yaratmoqda, bu esa o'z navbatida maktabgacha ta'limtashkiloti rahbarlari oldiga yanada yangi vazifalar qo'yadi.

Boshqaruv faoliyati mazmuni, talablari va yo'nalishlarini takomillashtirib borishni rahbar-xodimlarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda boshqaruv kompetensiyaviy yondashuvlar talab etmoqda. Shunga ko'ra, raqobatbardosh va malakali rahbar-xodimlarni tayyorlashda hamda malakasini oshirishda bilimlarini amalyotda qo'llash katta ahamiyat kasb etadi. Jamiyat rivojining turli sohalariga maktabgacha ta'lim tashkiloti rahbarining kognitiv kompetentligini rivojlantirishni didaktiv tizimini takomillashtirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Ayniqsa bo'lajak rahbarlarni pedagogik-psixologik xususiyatlari rivojlantirish turli axborotlashtirish sharoitida ularni masofaviy talimni samarali tashkil etish malakasini tarkib toptirish muhim ahamiyat kasb etadi. Shuningdek, maktabgacha talim tashkiloti rahbarining boshqaruv kompetentligini oshirishda o'z dolzarbligini saqlab qoladi.

Hozirgi zamonda maktabgacha ta'lim tashkiloti rahbarining boshqaruv kompetentligini metodikasini nazariy asoslashda mazmun mohiyatiga e'tibor qaratish tushunchalarining nisbati yo'nalishidagi muammolar eng dolzarb muammolardan biri hisoblanadi. Bularning ichida ko'proq yo'nalishi maktabgacha ta'lim tashkiloti rahbarining faoliyati pedagogik faoliyatdan iborat bo'ladi. Maktabgacha ta'lim tashkiloti rahbarining boshqaruv kompetentligini rivojlantirishda, maktabgacha ta'lim sohasi uzluksiz ta'lim tizimining dastlabki bo'g'ini bo'lishi bilan birga keyingi ta'lim tizimida, rahbarlikka tayyorlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Bugungi kunda bu ta'lim sohasi davlat siyosati darajasiga ko'tarilishi bejiz emas. Bu borada davlatimiz tomonidan qabul qilingan qator farmon, qaror va farmoyishlar O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 8 maydagi PQ-4312-sonli O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030 yilgacha

riyojlantirish konsepsiyasi, 2017-2021yillarda maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risidagi PQ-2707-sonli, 2017 yil 30 sentabrdagi –Maktabgacha ta'lim tizimi boshqaruvini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risidagi PF-5198-sonli Farmoni, 2017 yil 9 sentabrdagi «Maktabgacha ta'lim tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi PQ-3261-sonli Qarori, shuningdek, Maktabgacha ta'lim vazirligining 2018 yil 18 iyundagi qo'yiladigan davlat talablari boshqaruv kompetentligi rahbar xodimlarni ta'lim tashkilotlarida aniq dasturlar orqali o'rganadi.

Sh.M. Mirziyoyev: "Har bir rahbarning faoliyat mezonlari - bu xalqning orzu - umidlarini o'zi uchun asosiy maqsad qilib, ularni izchillik bilan ro'yobga chiqarishdan iboratdir", - deb - rahbar shaxsiga qat'iy javobgarlik va mas'uliyat hissini yuklaganlar. Oxirgi yillarda inson omiliga e'tibor kuchaygani bois boshqaruv masalalariga ham qiziqish kuchaydi. Boshqaruv vazifalaridan yana biri fan taraqqiyotiga, olimlarga g'amho'rlik qilishdir", - deb rahbarlikda insonparvarlik g'oyalari muhim o'rin tutishini yozib qoldirgan. "kompetensiya" tushunchalariga yanada ko'proq ilmiy asoslar keltirilgan. Rahbar kasbiy boshqaruv kompetentligini tashkil etuvchi muhim tarkibiy qismlardan biri psixologik kompetentlikdir.

Rahbar pedagogning nutq madaniyati ta'lim jarayonini boshqarishda, keng ko'lamlil ta'lim-tarbiya faoliyatini amalga oshirishda hal qiluvchi, g'oyat muhim o'rin tutadi. Pedagog nutqining madaniyligi - uning bilim darajasi, aql-idrokining mantiqiy fikrlashdagi yetukligi bilan bir qatorda ona tilining boyligidan foydalana olishiga ham bog'liq.

Til - har bir pedagogning quroli, o'z fikr-munosabatlarning bevosita voqelikka chiqishidir. Donolar ta'kidlaganlaridek, inson aql-zakovati, tafakkuri va ongining eng boy yutuklari, teran bilimlar, keng miqyosli ilm-fanlar, otashin his-tuyg'ular nutqda ochik-oydin, jarangdor va jozibador ifodalanmas ekan, tinglovchiga noma'lum bo'lib qolaveradi. Binobarin, rahbar yoki pedagogning notiqlik vazifasi bayon etiladigan fikrlarni tinglovchilar bevosita qabul qilishlari uchun ularga qulayligini inobatga olishga erishishdan iborat. Bu esa notiqning uz fikrini qanday shaklda ifoda qilishiga ham bog'liq.

Ta'lim tashkiloti rahbarlari, pedagoglarda muomala odobi, xulqi va notiqlik san'ati ta'lim-tarbiya sifatini oshirishga ta'sir etuvchi asosiy omillar sirasiga kiradi. Rahbar pedagogning nutq madaniyati ta'lim jarayonini boshqarish, keng ko'lamlil ta'lim-tarbiya faoliyatini amalga oshirishda hal etuvchi, g'oyat muhim o'rin tutadi. Pedagog nutqining madaniyligi – uning bilim darajasi, aql-idrokining mantiqiy fikrlashdagi yetukligi bilan bir qatorda ona tilining boyligidan foydalana olishiga ham bog'liq.

ADABIYOTLAR:

1. Qodirova F.R., Qodipova R.M., Vaxobova F.N. O'zbekiston Respublikasida maktabgacha ta'lim konsepsiyasi. - T., 2000.
2. Iminova D. "Zamonaviy sharoitda boshlang'ich sinf o'quvchilariga kitobxonlikni targ'ib qilish dolzarb ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida" Мугаллим хэм узлуксиз бнлимлэндириў" ОАК тасарруфидаги илмий-методольж журнал №5 Нукус 2023 йил 3\3-сон.
3. S. Sh. Abduraxmonova, S. U. Ergasheva "Pedagogik amaliyot vositasida talabalarni ota-onalar bilan hamkorlik qilishining mazmuni" Science and education scientific journal ISSN 2181-0842 volume 4, issue 7 july 2023.- 482-484 bet.